

KÖZMŰVELŐDÉS.

Az erdélyi romai kath. irodalmi társulat heti közlönye.

Megjelenik minden szombaton. — A társulat minden rendű tagjai a lapot tagdíjaikért kapják. — Nemtagok részére előfizetési díj: egészévre 4 ft félévre 2 ft, negyedévre 1 ft.

Ugy e Lap szellemi részét illető cikkek, mint az előfizetési pénzek a „Közművelődés” szerkesztőségének Gyulafehérvárra a várba küldendők.

A katolikus egyleti és társadalmi congressus eszméje.*)

Nem kell hozzá sok fejtörés, hogy kiki rájöjjön miszerint valamely igazság megismerésének és így valamely üdvös eszme megvalósulásának útjába legjobb akarat mellett is akadályok gördülhetnek, melyeket elmozdítani kötelesség.

Az igazság megismerésének ily akadályai közt első és legveszedelmesebb — a félreértés. Legveszedelmesebb ez éppen azért, mert az értés alakjában jelenik meg, holott egyszerűen biz az csak sajnos félreértés.

Igy vagyunk a „congressus” eszméjével.

Sokan, minthogy az autonomia congressus lebeg mindig szemünk előtt, congressus alatt valami népes, zajos gyűlést képzelnek s a külső alakot és szint véve lényegnek, a congressus eszméjének velejét a tagok számának nagyságával s eo ipso zajosságával tévesztik össze.

Ilyen volt a mi autonomiai congressusunk: tehát — minden congressus ilyen, s nem is lehet más,

*) Nagy port vert fel ezen eszme megvitatása utóbbi időben a hazai magyar kath. sajtó egy-kelet előkelő képviselőjének hasábjain. A nagy buzgalomtól hevítve, ugyszólvá egyik a másikat túllicitálni törekedett a bölcsebbnél-bölcsebb tervezetek ajallgatásában. Mi tartózkodtunk ezen, különben bennünket is közelről érdeklő ügyszóhoz hozzászólni. Nem azért, mintha a fölszínre került eszme iránt idegenek vagy közömbösek lettünk volna, hanem, mert szintén megvallva az igazat, a megvitatás modorát a magasztos eszmehez nem mindenben és minden részben tartottuk elég méltónak. S ha most mégis a fönti czim alatt a „Religio” ez idei 48-iki számában megjelent cikket fölvevessük, indító okai szolgál erre nézve a cikk szellemével való rokonszenvezésünkön kívül nevezett lap-társunk tudós szerkesztőjének eziránti külön megkeresése, a minek midőn ime készséggel engedünk, nem mulaszthatjuk el azon óhajunknak is kifejezést adni magának az ügynek érdekében, hogy: „Fiat pax in virtutibus nostris.” Szerk.

mint nagy, népes zajos. Így gondolkodhatnak sokan a legjobb akarat mellett is.

Hanem hát a congressus eszméjének illetén fel-fogása — nem egyéb mint annak félreértése.

Azt hiszem a félreértés egyszerű jelzése mellett nem szorol többé magyarázatra az, hogy valamely congressusnak nevezett gyűlés lényegéhez, sőt nagyságához sem tartozik a tagok számának nagysága. — 10—16 emberből álló congressus igen tekintélyes, sőt nagy congressus lehet, csak tekintélyes es nagy legyen a tárgy, a siker és az eredmény.

A kath. publicisták paray-le-moniali congressusán p. Mermulod elnöke alatt 1875-ben alig voltak összes 16-an: Svajczból, Francia-, Német-, Olaszországból, és én magam Ausztria Magyarországból, — és mégis congressus volt ez az értekezlet, — persze korántsem nagy, de elég tekintélyes arra, hogy tiszteletreméltó nyomain legyenek a paray-le-moniali csodás megjelenés templomában emelt szt. Pál-oltarában es az Oeuvre de St. Paul nevű kath. sajtóügyi intézmény emelkedésében Svajcspan és Franciaországban.

S e tekintetben e helyütt nem lesz fölösleges egy másik nagy félreértésre es balítéletre is rámutatni.

Sokan, kicsinylik, lenézik s hajlandók gunyos mosolylyal semmibe venni a mi volt autonomiai congressusunkat.

Nagy csalódás!

Mert, igaz ugyan. ennek az autonomiai congressusnak nem volt meg a maga sikere; de ám végtelenül nagy, kimondhatatlan becses az — eredménye, abban a tanulságban, melyet nyújtott.

Es ez a tanulság nem egyéb mint az: hogy a hívek hitéleti alapjának kellő, taian aprólékos, hosszú es sok időt igénylő előkészítése nélkül a katolikus gyűlésezésre, a legmagasabb czél tárgy es más tényezők mellett is, sikert felmutatni vajmi néhez vagy éppen lehetetlen.

Ez a tanulság vétette másokkal is, velem is kézbe a vándorbotot, hogy bejárjuk leleményességünk országát s körültekintsünk egy kissé a katolikus világban is, s lássuk a hitélet tömör társas életben és impozans gyűlésezésekben való nyilvánulásának példáit, s ezek után valamit — itthon is kezdjünk, próbáljunk, merjünk.

Igy jött létre évek előtt az Elvbarátok szövetségének és egy alapítandó kath. Tudós és Író-társaságnak vulgo kath. akademiának az eszméje.

Az eszmék, t. olvasó! köztudomás szerint, nem anyyira elkopnak, mint idő folytán szint veszítenek és változtatnak, úgy, hogy ami az előtt az érdekesség varázsától ragyogva lelkesedést keltett, az most hidegen hagyja a kebleket; miből, természetesen nem következik az, — hogy ugyanaz az eszme idő múltán ismét érdekeltséget, sőt lelkesedést ne tudjon kelteni.

Ez történt az Elvbarátok szövetségével, — ez a tervezett kath. tudósok és írók Akademiájával.

Amde az emberi szellemnek előretörni kell, s e törekvésnek nem szabad megszűnni — a kath. tömörülés nagy és nehéz pályáján.

Új eszmék merültek fel, azaz rég ismert eszmék és irányok új színben, alakban és érdekességben ragyognak — vezéreszmék gyanánt.

Az egyleti élet, kivált az oly számos kath. tanító-egyletekben és az egyre szaporodó legényegyletekben a kath. társas élet pedig az itt is, ott is alakuló kath. olvasó-körökben, nem szólva az ájtatossági egyletekről és társulatokról — határozottan lendületnek indul.

Önkéntelenül is felmerült tehát az eszme, hogy nem lehetne-e ezen a friss életerőtől pezsgő alapon — részint magának az egyleti élet fejlődésének gyorsítására, részint általában a katolikus közszellemnek emelésére — előkészíteni a kath. gyűléseknek azt az üdvös eredményekkel megáldott palastráját, a melylyel a külföldi katolikusai, kivált a németek, már oly régóta bírnak s oly bámulatos sikereket tudnak felmutatni?!

Ime, így jött létre a kath. egyleti és társulati congressus eszméje hazánkban, melynek teljesebb átértésére fog szolgálni az alább következő levél, a mely az ily k. egyleti és gyűlésezési életnek majdnem félszázados tapasztalatokon átesett mintáját mutatja be.

A kath. egyleti és társulati congressushoz nem kell — pénzalap, mint a tervezett Akademiához; ezen az egyleti alapon nem ütheti fel fejét az a laicus egyházkermányszási velleitás, mely az autonomiai congressuson mutatkozott; — ettől az alaptól végül messze távol esik az agitáczióknak még látszata is, mert hiszen nem tömeget akar mozgósítani, hanem csak a hitélet, jótékonyosság, társasélet és irodalom terén eddig létesült valamely 25 fele egyleteink és társulataink ügybuzgó bizalmi férfiai közt óhaját találkozást és eszmecserét létrehozni, a vallásos közszellem emelésére s az egyleti élet tovább fejlesztésére.

Ez a cél, ez az alap — ismételve mondjuk: a k. egyleti és társulati élet fejlesztésére. — bírja, a dolog természeténél fogva, azoknak quos Spiritus S. possuit regere Eccliam Dei, osztatlan jóakórú pártfogását, — és nincs ok attól tartani, hogy pl. politikai színezet miatt kellemetlenségekre vezetne mert a politika egyenesen ki van zárva belőle.

A pápák befolyása Magyarországra.

Jelige: „Quare tremuerunt gentes et populi meditati sunt inania“ Ps. 2.

(Vége.)

Azonban bámulat fogja el az ember lelkét, ha megdondolja azt, hogy a szt. széknek ily jótékony befolyása mellett s az országnak Mátyás király alatt nyert fényes állapota után, mikép juthatott Magyarország rövid 36 év lefolyásával, „mely csak néhány óra egy nemzet életében,“ a gyász emlékü mohácsi sirhoz? Ugy látszik — kiáltanak fel ellenségének — úgy látszik a pápák csak egy hatalmas, dus Magyarországot szerettek öszintén, de annak nyomorába, bánatába nem igen osztottak! Ime nekik hatalmokban állott azt megvédeni, de inkább még elhagyták.

Csak megvetéssel fordulhatunk el ily beszédektől s anélkül, hogy e siralmas csapásnak indokait jelenleg érintenők, mely tárgyunktól vezetne el, röviden a pápák működéséről emlékezzünk meg.

Ismeretes az ezen idők történetéből, hogy a pápai követek majdnem folytonosan Magyarországon e haza érdekeiért fáradoztak, annál inkább minél nagyobb volt a bonyodalom, minél közelebb jött a vihar. Kérték ő szentségétől az ezekre menő aranyakat s a küldött pénzen zsoldosokat szedtek. Már II. Ulászlónak a törökök elleni hadjáratra VI. Sándor 80 ezer aranyat küld s évenként 40 ezeret ígér; X. Leó a határszéli erődtítések kijávitására 1514-ben 70 ezer aranyat áldoz, II. Lajosnak ugyan ő 35 ezeret, lőszereket és más szükséges hadi készületi anyagokat küld. VII. Kelemen a vész közeledtekor segélyadásra hív fel minden uralkodót, szólván a szívhez, de megmutatván az észnek is a helyzet rettenetességét; Br. Burgio követe által a rendeknek 50 ezer aranyat juttat, míg ugyanakkor Tomorynak 40 ezeret; és hogy az általános pénzszükségen más módon is enyhítsen: az egész országra nézve engedelmet ad, hogy minden templom ékszereinek s kincseinek fele a haza eltárára helyeztessék. E nemes és nagylelkű fáradozásnak semmi hatása sem vala a nemességre, míg ezek szóval mindent ígértek, hogy csak azt mondhassák „mi nem vagyunk okai az ország pusztulásának,“ addig Br. Burgio, a pápai követ, mintegy kipótolni akarván azok henyeségét, ketőzött szorgalommal fáradozótt seregek gyűjtésén, a kedélyek felvilágyozásán, de jutalma a rideg közönyösség leve. Fájó szívvel írta Urának Rómába: „It minden vesztére indul“ — nemes haraggal, de őszinte keservvel jegyezte fel a nemesekről: „Elég komédiát játszottak a kölcsönös óvássokkal oly időben, midőn már vészfelhők tornyosultak.

Mindezek daczára a katastropha bekövetkezett, a büszke magyar nemzet önásta sirjában kelt eszméletre s kezdett nyögni az idegen hatalom kemény igája- és a mindennemű vallási, polgári egyenlenségek nyomása alatt. —

Ha valaha érezte velünk szeretetét és nemes részvétét a szt. szék, úgy e nehéz napok alatt teljes őszinteséggel tette azt. Br. Burgio követnek fáradozásai, az általa átszolgáltatótt VII. Kelemen bőkezűségének aranyai sokkal világosabb és köztudomásubb dolgok, minthogy commentárt igényelnének; hanem a ki meg akar győ-

zödni, egy kis fáradsággal könnyen megteheti, csak olvasa el a pápai követnek leveleit, — (nagyobb részt szépen ismertette vannak Fraknoi V.-nak „Magyaror. a mohácsi vész előtt“ cz. újabb kiadványában) s azokból megtanul hazát szeretni, a közönyösség és viszály napjaiban érte fáradozni, megtanulja tisztelni azt, ki oly őszintén osztotta az elnyomott haza keserveiben s együtt sírt a levelek bánat könyveit. E nemes férfi önmaga, de elsősorban küldője iránt, ki három évig kész volt értünk legjobb emberét is nélkülözni, a nemzet kegyeletét, a jóknak örök háliját szerezte meg.

A pápai befolyás gyarapodásának történetét hazánkra nézve oly irányba, mint azt eddig levezettem, a jelen pontnál megszakíthatnám, anélkül, hogy ezért valaki lényeges elegendetlenséget mutathatna ki. Azonban nagyon mostoha lenne ezen eljárás a mindenteől szorongatott nemzeti életet véve figyelembe; ha a remény és csüggedés, titkolt öröm és honni keserv, nemzeti onérzet és pártos megosztások e napjaiban fel-felcsillámoló vigasztaló sugart szorongatott keblünk megnyugtatóására nem tennek szemlelhetővé, ha a magyarként nehéz sorsunkat szívőkön viselő papak soraról tovább is meg ne emelkednénk. De meg kell azt is vallanunk, hogy nagyon keves az, mit — forrás hiánya miatt — ezután mondhatunk s nem tudhatunk mi okból, e kor történelme köze szövedött pápai befolyást tartalmazó okmányok oly nagy számmal, mint előbb*) hazánkban nem találhatunk, s csak a varakozas elter, melyet az áldozatra kész taradhatlan kutatók „romai működése“ fog nem sokára kiegészíteni. (Vonatkozás a vaticáni könyvtárban folyamatosan levő kutatásokra löképek e kort illetőleg.)

Azért a szt. szeknek néhány szeretet és részvét sugallta ténykedéséről vagyok kegytelen megemlékezni, de a melyek a nehéz körülmények ügyeembe vetete mellett fényes bizonyítékai hazánk iránti érdeklődésének és kegyeletének.

Igy, midőn Szoliman, hódításaiban elbizakodva, elhatározta a büszken lobogtatott leihoid dicsőseget Bécs talaira kitűzni: először is utat kellett törnie meg mindig akadályul szolgáló hazánkban. Midőn segély már sehonnan sem érkezik, VII. Kelemen, mennyire anapota engedi, szívesen segít és 10 ezer magyar katonának zsoldját magára vállalta. Ekkor történt, 1532. a híres köszegi védelem, e kor egyik kiemelkedő eseménye. 1537. III. Pápai zsoldosok és hadi sereket küld hazánkba s e nemes ténykedését 1543. ismét megújítja. Avagy az 1538. kötött nagyváradi békenek kieszközölője legnagyobb rész nem a pápa-e?

De ezen napok nem olyanak voltak, melyek alatt béke, vagy jólét állandó lehetett volna. A török szerencsétlen helyzetünket kénye-kedve szerint aknázhatta ki, s berohanásai alkalmával egyik nevezetes védő pontunkat a másik után foglalta el. A magában is meghasonolva versengő hazát szomszédai nem igen segítették a közös

ellenséggel szemben, egyedül a pápa IV. Pius volt az, ki 1555. Miksa királynak 50 ezer drb. aranyat küld és a következő évben V. Pius szintén ugyannyit. Csak álljanak itt a pusztá ténylek s beszélnek azok megvesztegetlenül: 1595. VIII. Kelemen 10 ezer embert küld Esztergom megmentésére és több, mint 12 ezer lengyel csapatnak zsoldját fizette.

A 30 éves háboru hullámai hazánkat is érintették, még súlyosabbá tevék az állapotokat; ennek folyamata alatt az annyifelől igénybe vett pápa VIII. Orbán a magyar királynak havonként 24 ezer drb. aranyat ajánl fel, a mi sok a szükség ezen napjaiban. — De a kiengesztelődött isteni írgalom is nem sokára fel kezdé deríteni az örömmek hajnait az ennyit gyötört nemzet boros egére. 1685. a már előbb megindított védelmi és támadó hadak viseésére XI. Ince 30 ezer*) forintot küldött hazánkba a legmelegebb atyai tanácsok kísérete mellett, s ugyan ő mit tesz bekövetkezendő év bámulatos, legnevezetesebb eseményi alkalmával, Budavár visszavétele felett érzett özömben? Szt. Istvan napját sep. 2-án az egész keresztényseben megtartani rendeli, hogy az ájtatos szívek őszintén enekelt „Te Deum“ hangjai még szebbé, még lélekemelőbbé tegyék a magyar nemzetnek harci könyei közt fakadó oromet, annak nemes elszántsággal kivívott diadalmát. A pápa megmutatta, hogy a világ gondjai közt is mennyire közérdek tárgya a magyar és az ő sorsa mennyire szíven lekszik Romának!

De vegezzünk már a tényekkel, melyeknek igazságot a világtörténelem csálhatatlan és megmásíthatlan lapjai őrzik, hiteles tanuk tekintélyével védvén mindazt, miket szentelt sorok tartalmaznak. Mária Terézia és II. József kora emelkedik meg ki, a kiknek a romai szt. székkel az egyházi dolgok körül folytatott alkudozásai kötik le a nyelimes olvasót. Csak annyiban emlékezzünk meg ezekről, a mennyiben telvett irányunknak megfelelnek. A pápa M. Terezia kérésére, a magyar jólét és ipar felviragoztatásának érdekében, két alkalommal is az ünnepek egy részének megszüntetését, illetőleg az ezek iránt megkivántató köteleknek hatalyon kívül helyezését rendeli el, mivel ezek a magyar nemzet munkálkodási fáradozásának s ezelegyütt a vagyonosodás forrásának annyiban akadályul szolgáltak, mennyiben a köznéptől sok munkanapot vettek el.

Avagy mit tett VII. Pius II. Józsefnek nem mindenben czelszerű s nem is alkalom és állapotokhoz simuló intézkedéseivel szembe? Meghozta a pápa azon áldozatot, hogy Józsefet Bécsben kereste tel, csak azért, hogy birodalmának, melyben Magyarország is befoglaltatik, egyházait, a népek ezen nevelőit, függetlenségökben megvédje, a rossz intézkedések élet eltompítsa: ha mindenben célt nem ért, bizonyára nem rajta mul: el! Világosan szólnak ezekről a a papán k levelei is, melyekben Magyarország érdekei sem utolsó helyen állanak.

Ha visszatekintünk még egyszer a pápai befolyás nagyszerű productumaira, melyek itt leírva vannak: bizonyos házogat, egyoldalúságot veszünk észre a tárgyalás menetében. Keszárkva pusztán a politikai térre tör-

1) Az elősorolt pápai befolyás történetének hiteles okmányai: „Pápai oklevelek“ Theiner I. II. kötet. Pray-féle gyűjtemény; Országos okmánytár, nem különben Horváth M. „Magy. or. tört.“ nagy kiadása is helyes utmutató gyanánt szolgál ezen okmányokra nézve.

*) A pénzüsszegek megnevezései legnagyobb részben Huymann Fer. „A romai pápa és péterhíler“ cz. füzetéből vannak átvéve.

tént befolyást soroltam fel, kevés kivétellel és nem egy-szersmind az egyházat érintő, vagy más szélesebb körű hatásokat is. És ezt főleg két okból tevém:

1. Mivel a magyar egyház sorsa, a püspöki kar és papság érdekei egy színvonalon állván más nemzetek hasonló intézményeivel: mintegy szükségkép megkövetelték mindazon intézkedések, javítások és fíradozások megtételét, melyeket a magyar egyház történelme lépten-nyomon felmutat; de a magyar kath. egyház tudja is méltányolni mindezeket és ismeri, hogy mivel tartozik pápájának.

2. Hazánk jelenleg a legkülönbözőbb elemekből állván, számtalan azoknak száma, a kik azon irányba (1 p.) kifejtett pápai gondoskodásokra, jöttekre már csak magánérdekek folytán is rá sem hederítenek, világos okmányok tanúságaival szemben is hamis állításaik mellett makacsul megmaradnak; — vagy mivel más vallásuak a kath. hit érdekeit magánjellegűnek tekintik s gyüleletről is megvetik.

De maga a magyar kath. egyház is ezek közül mennyi eredményt mutathat fel, melyeket önmaga fejtett ki s önállólag alkalmazott a magyar haza felvirágoztatása ügyének boldogítására, melyek a pápai széknek csak másodlagosan tudandók be.

Már most így levén a dolog, csak a kifejtett irány állott előttem, a mely legjobb cziterium is egyszersmind annak megtudására, hogy édes hazánknak annyi nagy hangu fiai közül, kik oly kevélyen hordják ajkaikon a haza szt. nevét s bigott, lenyűgözött, álarozos honfíknak derognak másokat: vajon ennyi között, ki a jó hazafi? Ugy hiszem, jelen bezáró soraimban még ezt leírni nem lesz czéltűvésztés, mivel a tárgy nagyobb megvilágítására szolgál. Mert aki e hazának polgárai közül — legyen bármily állásu és vallásu — tenkölt szívvvel, őszinte, nemzeti büszkeségének önérzetével tekint történetünknek ezredéves multjára, ha szereti a nemes tetteknek dicsőségeit, ha valóban szívén viseli a jólét és haladás szent ügyét: ugy szeretnie, tisztelnie kell az ezek érdekében fíradozóknak önzetlen személyét s áldani az isteni gondviselést, mely minket ily férfiakkal áldott meg. Már pedig, ha méltányosok leszünk és körültekintők a körülmények nehézségei között, akkor bátran vizsgálhatjuk a pápák befolyását hazánk beléletére, külintézkedéseire, mert lehetetlen, hogy keblünk ne teljék el hálával, lehetetlen, hogy tisztelettel ne emeljünk kalapot annyi nagy férfiak dicső emlékei előtt. A kik pedig ezt nem teszik, sőt ellenkezőleg, minden hü katholikus mély fájdalomára, uton-utfélen alaptalan rágalmakkal, a józan tisztességgel összeütköző gyalázatokkal illetik a kereszténység közös atyját, jelenleg a valódi béke és szabadság szelid lelkű fogoly bajnokát: azoknak honfíui lelkesülésük színelts s e szent érzelem fényes ruhájába öltözködnék, csak azért, hogy faj — vagy vallás gyűlöletüknek lépten-nyomon mérges kifolyást nyithassanak. Azok, ha nem tisztelik a régi jötevők emlékeit: most csak álokoskodásból teszik azt a haza nagy férfiai — sőt a király személye iránt is: azoknak kötelesség teljesítésök kényszerült, de nem őszinte s jaj azon rész köznépének, kikre befolyásuk kihat. —

Sok pápának tevékenységét akarták az ilyenek elhomályosítani, azonban ezeknek törekvése, a meglévő bi-

zonyságok mellett napjainkban újabb gátakra fog találni azon szorgalmas kutatások eredményei folytán, melyet igaz honfiak fárasztó munkával folytatnak a vaticani levéltár termeiben. Erre reflectált XIII. Leo szents. atyánk, midőn így szólt a kutatókhoz: „Az utódoknak előadjátok, hogy azon időkből (14 sz.-tól kezdve) mik valának elődeinknek érdemei a magyar nemzet iránt. Még nem osztottak el — mint mondják — a középkor sötétségei, még nem lángoltak a lelkek veszélyes szakadásra, mikor ez apt. széktől nyerték őseitek, mint magatok is elédhatjátok, ezen ajándékokat: békét, erkölcsöket, tudományt, állhatatosságot szenvedésekben, dicsőséget a szerencsés napokban...“ („Magy. Kor.“ tárcza 1885. febr. 24.)

És mégis: „Quare populi meditati sunt inania?“ kérdehetjük méltán és szerény hazafisággal, de őszinte érzelemmel intjük az ilyeneket: „Apprehendite disciplinam mequando irascatur Dominus et p reatis de via justa.“ (Ps. 2. 12.)

Közös akarat, méltányos egyetértés, őszinte honfíui lelkesülés segít a hazán, nem a czivakodás és fajgyűlölet s épen azért mondotta a költő is:

„Nagygyá csak fiaid szt. akaratja tehet!“

T Á R C Z A .

Szádvári Bebek István és fiai.

— Törtéreti elbeszélés a magyar előidőből. —

Írta: **Léárd József.**

Jelige: „Szép nagy ósók emlékére visszatérhetni, de megelőzni elődeit nagy tettekkel, ez szeb és dicsőbb hívítás.“ A költő.

(Folyt.)

Szádváron ezután egy ritka, titokszertű jelenség merült föl Az öreg Bebek István gyakran hosszabb ideig sétált várkertjének lenyírbált túskebokrai közt hátravetett kezekkel. Néha titkárával is értekezett, a kívül minden titkát közölni szokta, hasonlóan a várnagygyal is. Egy öreg juhászgazda is el eljött néha Szádvárra azért, hogy Bebekkel titkos beszélgetésbe bocsátkozzék.

Később megjelenék ez egy fiatal suhancz kisérétében is, a ki valami rejtett dolgot hozott lombos gubája alatt

Nemsokára erre, egyik éjszakán egy idegen lovagot látunk a várból kilovagolni, a kit a várnagy egész a felvonó hidig kísért vala el, mire a várur hosszabb időn át senkire nézve sem volt többé látható és miként a várnagy említé, a várkertnek egy egyszerű épületében elzárkózott.

Ez valóban szomorú és szánakozásra méltó állapot volt László és Ferenczre nézve, a kik mind nagyobb és nagyobb bubánatnak adtak helyet, és kedvetlenségöknek a Lajos király rendelete elleni átkaikban engedtek szabad folyást.

Ezalatt egy sajtáságos esemény merült föl az utóbbi udvartartásban.

A Pilis hegység legvégső csúcsán a hajdankorban egy erős vár emelkedék, a mely jelenleg mint rom te-

kint alá a Dunára és Visegrád nevet visel, melyet az ill-lyr nyelvből kölcsönzött, a mi magas várat jelent a ró-maiaknál „Arx alta“ néven fordult elő.

Ezen várat, mely később a nagy Hollós Mátyásnak kedvenc tartózkodási helye lón, I. Károly, Lajos atyja székhelyéül választotta, díszes építményeket emelt ott, s azokat kies kertültetvényekkel látta el.

Szökőkutak és vizesések szökeltek az utóbbiakban, szarvasok és őzek élénkíték meg a pagonyt, gazdag bu-zorzat, értékes festmények és művészi faragványok szol-gáltak a számos terméknek és csarnokoknak díszül.

Miként beszéltek, itt Róbert Károly egy időben há-rom királyt vendéglét meg, de Lajos is örömost időzött ezen valóban királyi mulatóhelyen, melyet egyik pápai követ édennek nevezett.

Épen most üle az utóbb említett király sok magas-rangu nemes hölgyek és urakkal a gazdagon terített ebéd-nél, átengedvén magát egy gond nélkülű vidám óra örö-meinek.

A multság a legélénkebben folyt, midőn az előte-remben bizonyos zörej vonta magára a király figyelmét, annak oka felől kérdezősködvén.

Ekkor az ajtónálló a terembe lépe és tudtul adá, hogy egy öreg juhász már harmadszor erőszakosan is a királyhoz kéri bebocsátatását és távozni teljességgel nem akar.

„Mi a kívánsága.“

„Azt mondá, nincs több kívánni valója, mint csu-pán egyszer láthatni a királyt, miután ezen szerencsében sohasem részesült s a melynek kieszközlése végett vál-lalkozott ezen hosszú és fárasztó utra Szádvárból Vi-segrádra.

„Ugy hát bocsássátok be“ parancsolá Lajos.

Néhány percz múlva megjelent az aggastyán.

Egy meghajlott agg volt subába burkolva, juhbőr-süvegét hóna alatt tsrta. Hosszu szürke haj fődte ba-rázdák által redőzött homlokát, czigánybarna arc, és a hajhoz hasonló színű szakál környezte állát és orcáit.

„Magyarok nagyhatalmu királya“ mondá ő — „bo-csásd meg nekem, öregnek merészségemet, melylyel hoz-zád betolakodni elég vakmerő valék. De napjaim meg-számlálják s nem bírom elviselni ama gondolatot, hogy meg kel. halmom, a nélkül, hogy azon királyt láthattam volna, a ki Magyarországot annyira boldogítja. Engedd meg, hogy saruid porát csókolhassam s ne vesd meg, hogy ezen szegény adományt, mely reám nevez a legbe-csesb a mit bírok, itt eme sajtot lábaidhoz tehessem.“

Megjegyzendő, hogy Magyarhon juhászaí azon idő-ben a sajtot többnyire 10—20 fontnyi sulyu gömbidom-ban állították elő.

„Eltagadom ajándékomat — mondá a király — a melyet tiszta, nyílt szívvel nyújtasz, mégis azt örömost viszonznám neked. Szólj, mit tehetek, a mi neked örö-met okozhat.“

„Uram királyom — viszonzá a juhász — mi engem illet, nincs többé semmire szükségem, mégis kérésemnek teljesítése, még nagy örömet okozhatna éltém végeelőt.“

„Halljuk, mi legyen ez?“

„Én Szádvár határán lakom, s van két fiam, a kik hozzám hasonló módon keresik kenyeröket. Ezek szive-

sen megházasodnának, de az általok választot hajadonok-nak szülői mitsem akarnak arról tudni.“

„S mi oknát fogva?“ kérdé a király.

Az mondák nekem: „Ha te mindenik számára egy lakházat szeresz, minőt te is bírsz, ugy a leányzók övé-ik lehetnek, mivel sem elegendő hely sincs nálad, sem pedig nem illő, hogy a menyek és fiuk veled egy földél alatt lakjanak.“

„Ezt helyesnek mondottnak találom“ viszonzá Lajos.

„Én is helyesnek találom, mondá a juhász, de oh, folytatá tovább, miközben fejét vakará, — a földesur, kinek mi alattvalói vagyunk, parancsot menesztett, hogy a vármegyének egy jobbgya se merészelen tetszése szé-rint házat építeni.“

„Mit kívánsz tehát, hogy cselekedjem.“

„Engedd meg hatalmas király, hogy mindkét fiam számára saját költségesen egy-egy házat építhessek, a minőt magam is bírok Szádvár környékén.“

„Kérelmed nem tulzott, mondá a király. Kérésed legyen ezennel teljesítve.“

Erre fölkiáltott: „Hívjátok élő Vacsó Jánost.“

A hajduk elszaladának a király íródeákjának előhi-vására, mialatt az öreg juhász ezen örömtelt felkiáltást közben: „Köszönöm alássan“ a király saruit megcsókolá.

Az íródeák megjelent egy öreg redős arczu ember-ke, fekete talárban, övében tintartó és ezüstollal — ke-zében pergamenttekerccsel, s így felszerelve íráshoz ké-züle.

„Mi a neved,“ kérdé a király a juhásztól.

„Bocsánatért esdem uram egész alázatossággal vi-szonzá emez, mivel azt megmondani képes nem vagyok.“

„És miért nem?“ kérdé Lajos

„Mivel a tulajdonképeni, vagy mint mondani szo-kás, vezetéknevem emlékezetemből kiesett. — De végre is fölöllegesek előttem a vezetékneved, mert mi mind-nyájan gyermekeid vagyunk, miután te az ország és né-ped atyja vagy.“

„Ha ezen öreg tizkónak külseje és nyelve meg nem győztek volna arról, mondá magában Lajos, hogy ő a „Puszták juhásza,“ azt kellene binnem, hogy tréfát akar üzni.

„De, ha megengedem is, mondá ismét a juhászhoz, hogy az előttem érvénynyel bíró, mégis bírnod kell vala-mely nevet, melylyel személyedet megjelölik, midőn szó-lítanak.

„Igenis, ennek is megvan a maga mivoltja. Majd Pista, majd István majd ismét Istóknak neveznek. A mint éppen az embernek szájába jő.“

Ezelőtt általán az első névvel ruháztak föl, azután következtek a többiek és most minden szó után az „öreg“ jelzőt teszik oda.

„Mondják is, ha fiamról van szó, az öreg Pista vagy Istóknak László fia, avagy az öreg Istvánnak vagy Pis-tának Ferencz fia.“

„Ime, több névvel bírsz, mint a mennyire szüksé-ged van“ — mondá nevetve a király. — Ezután az író-deák felé fordult és mondá: „Írd a mit most tollad alá mondok.“

Az íródeák tollát a tintába mártá.

„Királyi teljhatalmunknál fogva, ezen oklevél alap-

fán felhatalmarzuk Szádvár megyében lakó Istvánt, hogy két fia László és Ferencz részére egy-egy házat építhesse, olyant, a minő czélszerű leendő, és melyhez az általa lakott szántját mintául használhassa.“

„Mit nagyobb erősség hitelül pecsétünk és sajátkezü aláírásunkkal ezennel bizonyítunk.“

Midőn az írdeák ezen kegylevelet eikészíté és a fatokban levő királyi pecsétet egy selyemzsinornál fogva ahhoz erősíté, s a király is aláírta, azt az öregnek átnyújtotta, a ki hálatelt szívvel ismét lábai elébe borult.

„Üdv és szerencse kövesse mindenkor nyomdokaidat, mondá örömtől áradozva a juhász, s az ég viszozza neked ezen jótettedet, melylyel engemet és gyermekimet boldogítal, minden időben ezerszeresen.“

Ezen szavak után eltávozék a boldog aggastyán, — miután Lajos király még megparancsolá, hogy őt a hajduszobában étellel és itallal ellássák, mielőtt ismét otthonába visszatérne.

— Vége köv. —

KISEBB KÖZLEMÉNYEK.

— **Vidéki levél.** Szamosújvár július 2-án. Nem akarok a hyperbolák tömkelegébe esni, de azért minden nagyítás nélkül elmondhatom, hogy városunk mult hó 30-án ritka ünnepélynek volt színhelye.

Ismeretes mindnyájunk előtt a bécsi mechtaristák rendje; s legalább halomás után tudjuk azt is, hogy e rend 1884-ben egy új főapátot választott. — És e nagy férfiú — Selimbria érkeke, — városunk nagynevű szülöttje *Esztogár Vártán*, már két hét óta időzik szerette övéi körében, hol a mily ünnepélyes fogadtatásban részesült megérkezésekor, ép oly tisztelet és szeretettel halmoztatott el az itt eltöltött idő alatt.

Selimbria érkeke; a bécsi mechtaristák főapátja, született Szamosújvárit 1842-ben. Mint 14 éves gyermek már eltávozott a szerető szülők gondviselő szárnyai alól, fölment Bécsbe szilárd szándékkal, magát kiképezni, hogy így a szerzetnek ő is egy szerény tagja legyen. 34 évig volt távol szülő városától, honnét mint gyermek távozott, s hová most mint selimbria érkeke megérkezett.

A fogadtatás méltó volt a nagy férfiúhoz. A „Szamos-Völgyi“ vonaton megérkezve, üdvözlő éljen-kiáltások között szállott ki kupéjából, üdvözölve fűdő Bárány Lukács plébános által, minék végeztével a diszes menet, a nemzeti lobogók árnya a att megindult a plébánia lakhoz, hol ismét tkts. Placsintár Dávid városi polgármester magyar nyelven, fűdő Bárány Lukács örmény nyelven fejezték ki azon örömet, mely az egész lakosság szívét eltölté nmltsága megérkezésekor.

A nagy műveliségű férfiú, — ki azon közmondás szerint: „quot lingua callemus, tot homines valemus,“ egy szemlyben kilencz ember, — mindenkor megemlékszik a pogány bölcs Socrates mondásáról: „Hi szereteteni a szesz, szeress. Mindenki iránt rangkülömbőség nélkül a szeretetet nevetőbbjával viseltetett. — Rendre állító, a ott mindenkihez, fölkereste rokonait, nem vetve meg a kunyhó rozant fűt, hanem barátságosan, szeretetteljesen szorított kezét mindenkivel.

De városunk sem maradt télen, hanem egy fényes

ünnepélyt óhajtott tiszteletére rendezni, mely óhaj mult hó 30-án teljesült is.

Száz személyre disz vacsora volt rendezve!

A városi vígadó nagy terme a csillárok ragyogásától vakító fényben uszott, hol a város minden rangu és rendi embereit egybegyűlve láttuk.

A kapu előtt két városszolga teljes diszben állott, a rend felügyeletére. A fölmenet zöld ágokkal volt felszítve, szóval minden arra mutatott, hogy nagy dolog van készülöben.

Nyolcz órakor egy bizottság ment ő nmltsága után, ki meghatva, a meghívást elfogadta. Megérkezve a zene a Rákóczi indulót húzta és a violaszin talárba öltözött főpap hosszantartó éljenek között a terembe lépett, s kezdetét vette a társas estély, a diszvacsora! ő nmltsága itt is legnagyobb szerénységgel foglalta el helyét. Háta megett nemzeti színü transparent világolt, melyen örmény nyelven „Isten hozott“ volt fölírva. — A poharak is új szint kezdettek öltetni, a hegyi nektár viritó színeét.

Mint rendezen a fenkölt szellemű, magasztos toasztok sem hiányoztak, miknek sorát tkts. Placsintár Dávid városi polgármester kezdte meg, éltetve ő felsége ike Magyarország apostoli királyát és királynéját. Azután ft. Bárány Lukács örmény nyelven beszélt, éltetve ő nmltségát. Szongott Kristóf tanár, ugyancsak ő nmltségára emelte poharát, ki indulva azon közmondásból: „A méltóság a keresőt kerüli, a kerülőt keresi,“ — ő nmltsága is kerülte a méltóságokat de a rend tagjai benne mégis feltalálták a méltóságot, Bartalics Miklós kiemeli, hogy erdély azon hely, hol az egyetértés, a Krisztus által hirdetett szeretet leginkább lángol a szivekben; s különösen Szamosújvár azon része a szép Erdélynek, hol e szeretet minden rang és valláskülömbőség nélkül nagy fokban megvan. Köszönti ő nmltségát, mint a város szülöttjét. — Kevés vártatva feláll az ünnepelt főpap és a fület kellemesen gyönyörködtető magyarsággal Fenelou következő mondatával kezdé beszédét; „Szeretem családomat, de jobban szeretem városomat; szeretem városomat, de jobban szeretem honomat; szeretem honomat, de jobban szeretem tartományomat; szeretem tartományomat, de jobban szeretem országomat; szeretem országomat, de jobban szeretem az egész világot.“

Ő nagyméltósága pedig szünni nem akaró éljenzés között mondja „Szeretem az egész világot, de jobban szeretem városomat. — Sok helyet meglátogattam, bejártam Német- Francia- Spanyolországot stb. de ily szeretetben és tiszteletben még nem részesültem.“

Az egész városra Isten áldását kívánja.

Gopcsa Joachim városi tanácsos, a papság s különösen a szerzetes rendek hivatásáról szól. Kiemeli, hogy mit köszönhet az ország a papságnak. Poharat emel a szerzetes rendekre, különösen a mechtarista rendre.

Ezután ismét Szongott Kristóf tanár éltette ő nmltségát örmény nyelven, mire ő nmltsága is örmény nyelven válaszolt, éltetve az egész polgárságot a polgármester és a plébános képviseletében. — Bartalics Miklós humorosan adja elő, hogy ő az érsek elmondott beszédére vonatkozólag olyan helyzetben van, mint azon adomabeli vénlombos, ki meghallgatva a pap prédikációját, a templomból kijöve így üdvözli szomszédasszonyát: jaj de

szépen predikált az a pap. Isten aranyozza meg a száját. S ha szomszédnéja kérdi, hogy mit predikált, azt feleli: Én bizony nem tudom, de olyan szépen beszélt.

Bartalics ur sem érti az örmény nyelvet és így csak a szép szavakat hallotta elzengeni. Ő is kívánja, hogy Isten aranyozza meg ő nmltsága száját. A rendező bizottság fáradságát köszöni meg.

A poharak vígan csengtek. Bachus örvendett, mert az áldozatok nagyszámában részesült.

Végre ő nmltsága széttöré a tornyos tortát zajos éj-jzés között. Az étkek választékosan következtek, miknek elkeltése után ő nmltsága a Rákóczy induló harsogása mellett elhagyta a termet.

Ő nmltsága több közfelfekvő községbe kirándult megsejmelni a vidéket.

Julius 3-án szándékszik eltávozni. Távozása előestéjén fáklás zene lesz, mely alkalomkor az újonnan alakult fuvó zenekar fog működni.

S most mi is bucsút veszünk, de nem örök időre. Reméljük, és „a reménység meg nem szegyenit,” hogy ő nméltósága ezután gyakrabban fogja szülő városát meglátogatni és mindenkor ép oly viruló egészségben, mint minővel bir most. Ad multos annos! — r.

— **Vidéki levél.** Magyar-Igen, 1885. július 8. Ftó tudós Szerkesztő Ur! Legyen szabad remélnem, hogy — alázatos kérésemet meghallgatva — b. lapjában e néhány sornak tért enged. Mult hó 29-én tartatott meg a m.-igényi r. k. elemi iskolában a zárvizsga. Istenítisztelet után kijövén a templomból a zöld ágakkal és virágokkal szépen feldisznített tanterembe mentünk, — a hol a kis sereg „dicsértessék a Jézus Krisztus!” szép, de sajná a tall kell tapasztalunk — a mai modern korszakban mindinkább kiháló köszöntéssel fogadott. Ezután ima és egy vizsga előtti ének következett, melyeknek végeztével ftdő Sántha János helybell plebános s iskolaszéki igazgató ur üdvözölte a szép számban összegyűlt szülőket és vendégeket s a vizsgát megnyitotta. Mint minden katolikus tanintézetben, első helyen a hittan és biblia jött, mint a többi tárgyalásunkhoz: nem úgy, mint ahol azt egészen mellőzik. Csapa jött karításból más vallásu atyánkfiai: azután sorrendben a többi tantárgyakból vizsgáltattak még a négy osztályos osztott, csekély számú vegyes növendékek, s oly érdekes és helys feleleteket adtak, hogy a jelenvoltak várakozásai ki lettek elégitve; de különösen a szülők bel-sejében keltették fel a valódi öröm érzetét, a mi oly szépen tükrözött az arcvonásokon. Befejezésül még egy pár órákkal folozták a növendékek az — általuk szerzett — örömet. De még ezzel nem volt vége az ünnepélynek. — sőt most következett a java. Itt legyen szabad őszinte há-lálal megemlékeznem s egy-néhány jötevő nevét megörök-kiemen, a kik a tanügy iránti megelégedésüknek jelet ad-ták az átiabb felsorolandó — a jó magaviseletű és szor-galma tanulóknak adott — ajándékaik által is.

Szives volt adni: t. Rezmann György algondnok ur 3 frtot, t. Koperdák József ur 2 frtot, t. Gruber Pál ur 1 frt 85 krt, ft. Sántha János plebános ur 1 frtot, t. Kiss Elek ev. ref. tanár ur 15 drb „Jókönyv“-et és alattirt 1 frtot. A begyűlt 8 frt 85 kr, a „Jókönyv“-ek, egy pár malakönyv és több tankönyv érdem szerint szétosztottat a

növendékek között, ösztönzésül arra, hogy a jók és szor-galmasak ezután is maradjanak azok, a gyengébbek pe-dig a jobbkat kövessék. Miután ez is megtörtént, ftdő plebános ur néhány buzdító szót intézett a növendékek-hez s megköszönve a jelenvoltaknak a pártolást és szives megjelenést a vizsgát és tanévet befejezettnek nyilvání-totta.

Jelen tudósításomat nem végezhetem be anélkül — hogy forró köszönetet ne mondjak a jószívű adakozók-nak, azok nevében, kiknek oly szép, emlékezetes és öröm-teljes napot szereztek ajándékaikkal.

Nagy Antal, kántortanító.

IRODALOM.

— Megjelent és beküldetett: a) **„Kempis Tamás négy könyve Krisztus követéséről.”** Harmadik kiadás. Dr. Nogáll János nagyváradi kanonoktól. Nyoma-tott Bécsben 1884. Holzhausen Adolf betűivel.

b) **Liguori sz. Alfouz Vezérkönyve az oltá-ri szentség látogatásáról.** Ötödik kiadás. Dr. Nogáll János nagyváradi kanonoktól. Nyomatott Bécsben 1885 Holzhausen Adolf betűivel. — Mindkét mű az ascetikus irodalomnak valódi gyöngyét képezi, s nincs művelt nem-zet, melynek nyelvén, egyik úgy mint a másik, olvasható nem volna. Csak méltó elismeréssel adózhatunk tehát a méltóságos fordítónak, ki mint a magyar ascetikus iro-da-lom hivatott és lelkes művelője, e remek újabb és ja-vított kiadásával gazdagította az épületes irodalom termé-keit. — Szívünk teljes melegével ajálljuk mindkét művet olvasóink b. pártfogásába. Megjegyezzük, hogy az előbbi mű 3, és az utóbbi 4 intentio (vallalásával is megszerez-hető. — A szállítás bérmentve eszközöltetik.

— Megjelent: **„Tájékoztató és Egyházművészeti Lap.”** Szerkesztik és kiadják: Fussy Tamás, dr. Cobor Béla Budapestben, 1885. VI. sz. Tartalma: **I. Tájékoztó.** Egy új dom Bosco. — Oxford. — V. Kelemen regestái. — Irodalmi szemle — Egyházipolitikai áttekintés. — **II. Egyházművészeti lap.** Egyház-zenészetű intézkedé-sék. Trencsén város műemlékei. Az egri egyház leltára 1614-ben. — A lelkészkedő papság köréből. — Irodalom. — Vegyesek. — Abrák. — Ara egész évre 6 frt.

— **„A kath. hitterjesztés lapjai.”** Képes hu-vi közlöny. Szerkeszti Nogely István Nagyváradon. IV. évf. VII. füzet. Tartalma: Missió-élet Texaszban. — Pogány népélet Oceánjában. — Missiói tudósítások. — Ara egész évre (10 füz.) 3 frt.

— **„Havi közlöny.”** Szerkeszti Tokody Ödön, kiadja a csanád-egyházmegyei nyomda Temesvárt. VIII. évf. júniusi füzet. — Tartalma: Eszrevételek a többször-ös censurát illetőleg. — Az orgonajáték a kath. egyház-ban. — A lelkipásztor szorgoskodása az iskolából elbu-csátott ifúságot illetőleg. — A klerus kötelmei a sajtóval szemben. — A lelki pásztorokodásban való pessimismus ellen. — A liturgia versiculusai és sponsorshipumai. — Ministeri rendelet. — Irodalom — Személyzeti hírek. — Tárcza. Ara egész évre 4 frt, felévre 2 frt.

— **„Jézus szentséges Szívének hírnöke.”** Szerkeszti Tóth Mike Kalocsán, 1885. VII. füz. — Meg-rendelhető Kalocsán. Ara egész évre 1 frt 50 kr.

— **„A brassói r. k. főelemléi tanoda értesí-tője”** az 1884. tanévről. Kiadta Biró Sándor vezető-tanító. — A tanintézetben működött 11 tanító. Beiratko-zott összesen 369 tanuló; ezek közül vallásra nézve volt rom. kath. 351, gör. kath. 4, református 6, ág. evang. 3, gör. keleti 5.

A NAPI ESEMÉNYEK KÖRÉBŐL

— **Jótékonyág.** Püspök urunk ő nmlga az erdélyrészi magyar közművelődési egyletnek 500 frttal, — a székely közművelődés- és közgazdasági egyletnek 100 frttal alapító tagja lett. A zágoni tűzoltó-egyletnek 20 frt, a lembényi iskola építésére 300 frt, a budapesti szépirodalmi kör céljaira 10 frt, az udvarhely-szt-királyi második tanító javadalmazására 50 frt, a piskii r. k. templom alapkövetételének ünnepélyére 100 frt, a kerelli szentpáli tűzkárosultaknak 50 frt, a bolyai iskola szükségleteire 100 frt, a lövétei 3-ik tanító javadalmazására 37 frt 50 kr, a kolozsi leányiskola felszerelésére 100 frt és segélyezésekre 300 frtot volt kegyes adományozni.

— **Püspök urunk ő Nagyméltóságának** f. hó 8-án magas vendége volt **fr. Esztegár Adeodát Vár-tán** mechtarista főpát és selimbriai érsek ur ő nagyméltóságában, ki fenjelzett napon Kolozsvárról rándult át Gyulaféhevárra. Püspök ur ő Excellentiája, mint szives házi gazda magas vendége tiszteletre fényes ebédet adott, melyre a mts, káptalan és kebli papság volt hivatalos. A kedélyes ebéd alatt az ötödik fogásnál püspök ur ő nagyméltósága szellemes felköszöntőben éltette a ritka vendéget, ki megba ottan mondott köszönetet a szives fogadtatásért. — Délután az egyházmegyei könyvtárt látogatta meg és egynehány örmény családnál tett vizített a magas vendég itóó. Gidófalvy Gergely püsp. titkár kalauzolásá mellett. Nem kis meglepetést szült pedig lapunk főszerkesztőjére nézve azon körülmény, hogy látogató érsek ur ő nagyméltóságában egy regi ismerősének járulhatott kézcsókjára, mivel mint bécsi pazmanita-papnövendék volt szerencsés megismerkedhetni mint egyszerű mechtarista szerzetessel. — A magas és ritka vendég másnap, 9-én reggeli vonattal utazott tovább Erzsébetváros felé. Angelus Domini custodiat Illum in omnibus viis Ejus!

— **Egy kis rectificatio.** A Kolozsvárt megjelenő „Ellenzék“ újabb időben ismételve támadást intéztek ő nmlga magas személye ellen, mindenek előtt nem tetszését nyilvánította afölött, hogy az erdélyi püspök csak 500 frttal lépett be az „erdélyrészi magyar közművelődési egyesület“ alapító tagjai közé. Szerinte az adakozó Főpásztor a két első mellől a harmadik „nullát“ kifejejtette. A biz' a! Nos, hát t. laptársunk, ha egy kissé könyörületes szive volna, a feledékeny főpásztort ezen zavarából hamar kisegítette volna, odaragasztván a kifeledett „nulla“ pótlásaul saját tiszteletreméltó — fejét. — A mi pedig azon nyilatkozatot illeti, melyet a közelebb lefolyt piskii ünnepélyek alkalmából a Főpásztor ur ő nagyméltóságának rf. küldöttséghez intézett válaszában ajkaira ad, arra nézve a megzáfoltatás minden félelme nélkül, határozottan kijelentjük, hogy az merő hazugság és roszakaratu ferdités; mert tudja meg az „Ellenzék“ és szük látókörü referense, hogy az erdélyi püspök nyilatkozataiban oly „tapintatlan,“ mint a minövel a referens fel-

tüntetni kívánja, s o h a sem szokott lenni. Hanem háf mindig igaz marad az a német szóbeszéd, hogy: „Wie der Schelm ist, so denkt er auch.“

— **Főesperesi beiktatás.** Ftdő Buzás Mihály újonnan kinevezett főesperes-csikszentmártoni plebános urnak ünnepélyes beiktatása június 21-én ment végbe a kerületi papság és megyei intelligencia meleg részvéte kíséretében. Beigtató ns. Bálint Károly t. apát- cz. kanonok-főesperes-kézdiszentléleki plebános ur volt. Az egyházi ténykedést 50 teritékü fényes ebéd követte, melyet felköszöntők s alkalmi versezetek felolvasása fűszerezett. Örömmel vesszünk tudomást ezen szép ünnepélyről a „Magyar Allam“ ezidei július 6-iki számából, s ismételten is gratulálunk az új főesperes urnak ezen örvendete alkalomból. De a fölött már nem örvendezhetünk, és azon hidegségnek éppen nem gratulálhatunk, hogy azon számos ünneplő koszoruból csak egyetlen-egy sem találkozott, ki lapunkat, Erdélyben az egyetlen kath. lapot, mely pedig, mint társulatunk közlönye is, édes mindnyájunké, ezen szép ünnepélyről csak egy pár sorban értesítette volna. Perditio tua ex te Israel!

910—1885. t. 519. **Pályázati hirdetés** titkári állomásra. Az erd. rom. kath. Status igazgatótanácsánál a titkári állomás üresedésbe jöven, annak betöltése céljából pályázatot hirdetünk. Ezen állomás elnyeréseért, melylyel ez idő szerint évi 1000 frt. fizetés és 100 frt. szálláspénz van összekötve oly egyének folyamodhatnak, kik általános és alapos műveltség mellett különösen a fogalmazás és irodai ügykezelés tekintetében magoknak valamely tekintélyes irodában vagy máskülönbén kellő gyakorlatot szereztek, r. k. vallásuak s korra nézve 40 évnél nem idősbek. Pályázni kívánók ezen feltételeknek igazolására szolgáló okmányokkal folszerelt és az erdélyi r. k. Statusgyűléshez czimzett folyamodványaikat f. év július hó végeig alattirt igazgatótanácshoz nyújthatják be. Kolozsvárt az erdélyi rom. kath. Status igazgatótanácsának 1885. évi jun. hava 20-án tartott üléséből. Cseh Lajos.

— Sz. 950—1885. t. 545. **Pályázati hirdetés.** A marosvásárhelyi r. kath. nagygymnásiumnál egy rendes tanári állomásra, melylyel a latinnyelv, német nyelv s irodalom tanítása van összekötve, ennel pályázat nyitattik. Ezen állomással évi 600 forint fizetés és 100 forint lakpénz jár. Az egy próbaév fenntartásával kinevezendő tanképesített tanárnak kilátása van arra, hogy három évi hü szolgálat után 800 forint évi fizetésben, és idővel 100 forint tizedéves pótlékban fog részesülni. Pályázni kívánók életkorukat, vallásukat, állapotukat, nyelvismereteiket, végzett tanulmányaikat, hadkötelezettségi viszonyaikat, és eddigi szolgálatukat igazoló okmányokkal és tanképesítő oklevéllel folszerelt folyamodványaikat, ha szolgálatban vannak, előjáróságuk útján minösítvényi táblázattal, különben pedig közvetlenül az erdélyi rom. kath. Status igazgatótanácsának Kolozsvárt (Beltorda-utca 10. sz.) czimezve f. é. július 25-éig adhatják be. Kolozsvárt, 1885. június 30. — Az erd. r. k. Status igazgatótanácsától.

Kiadja: Az erdélyi rom. kath. irodalmi társulat. Felelős szerkesztő: Dr. TÓDOR JÓZSEF.

Szerkesztőtársak: Dr. CSERNI BÉLA, Dr. SZUCHY BÉLA, STRAUBERT ÖDÖN, Dr. VERESS FERENCZ.

Nyomatott a püsp. lyc. nyomda gyorssajtóján Gyulaféhevártt.